

7-3-84

KIESRAAD

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL (070) ~~XXXXXX~~
postbus 20011 2500 EA 's-Gravenhage 717911

De Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van 3-2-1984,
B84/U309

Ons kenmerk
3689

's-Gravenhage, 7 maart 1984

Onderwerp

Adviesaanvraag wijziging van de Kieswet en de gemeentewet betreffende de verlening van het actief en passief kiesrecht voor de verkiezing van de gemeenteraad aan niet-Nederlandse ingezetenen

Naar aanleiding van uw brief van 3 februari j.l., waarin u de Kiesraad vraagt advies uit te brengen over bovenvermeld wetsontwerp, bericht de Kiesraad u het volgende.

De Kiesraad heeft het wetsontwerp besproken in zijn vergadering van 1 maart j.l.. De raad ziet geen aanleiding nader in te gaan op de in het wetsontwerp voorgestelde voorwaarden met betrekking tot de duur van het verblijf in Nederland. Hij verwijst hiervoor naar zijn advies van 5 maart 1981.

Ten aanzien van de in het wetsontwerp gestelde voorwaarde, dat buitenlanders, om in aanmerking te komen voor het kiesrecht, dienen te beschikken over een geldige verblijfstitel, merkt de raad op, dat het op zichzelf terecht is dat deze eis wordt gesteld, doch dat vraagtekens kunnen worden geplaatst bij de wijze waarop de controle, of betrokkenen aan deze eis voldoen, zal plaatsvinden waar het het actief kiesrecht betreft (zie de toelichting bij artikel I onderdeel D). Aangenomen moet worden, dat van de buitenlanders die reeds meer dan vijf jaar onafgebroken in de Nederlandse bevolkingsregisters zijn opgenomen, slechts een verwaarloosbaar aantal nog niet over een geldige verblijfstitel beschikt. Dit aantal rechtvaardigt naar het oordeel van de Kiesraad niet een omvangrijke

controle-operatie door de gemeentelijke bevolkingsafdelingen en de vreemdelingendiensten, zoals voorgesteld in het in het ontwerp opgenomen artikel D 1a, tweede lid, van de Kieswet. De Kiesraad vraagt zich zelfs af, of deze diensten wel tot een dergelijke operatie in staat zullen zijn. De Kiesraad plaatst hierbij temeer een vraagteken, gelet op de kabinetsvoornemens met betrekking tot de deregulering. De raad zou zich kunnen voorstellen, dat de regeling voor wat het actief kiesrecht betreft zo geformuleerd zou worden, dat er in beginsel van uitgegaan wordt, dat buitenlanders die meer dan vijf jaar onafgebroken in de bevolkingsregisters zijn ingeschreven, geacht worden te voldoen aan het vereiste van legaal verblijf. Daarbij zou uiteraard de mogelijkheid moeten bestaan diegenen waarvan blijkt, dat zij, hoewel zij meer dan vijf jaar in het bevolkingsregister zijn ingeschreven, niet over een geldige verblijfstitel beschikken, alsnog uit het kiezersregister te schrappen. In plaats van een alomvattende administratieve controle-operatie zou dan volstaan kunnen worden met individueel onderzoek naar aanleiding van bij de gemeenten binnengekomen bezwaren betreffende de opneming van bepaalde personen in het kiezersregister. Voor de formulering van een dergelijke bepaling kan artikel B 2, eerste lid, dat betrekking heeft op het ingezetenschap, tot voorbeeld strekken.

Het heeft de Kiesraad voorts bevreemd, dat van het kiesrecht worden uitgesloten de buitenlanders aan wie een verblijfsvergunning is verstrekt voor een tijdelijk doel (artikel B 1a, tweede lid, onder c Kieswet en artikel 21, tweede lid, onder c gemeentewet). De raad vraagt zich af, of het nodig is dergelijke verfijningen in de regeling aan te brengen. Ook heeft de raad twijfels, of het mogelijk is deze categorie zodanig te omschrijven, dat buiten twijfel staat welke personen wel c.q. niet kiesgerechtigd zijn.

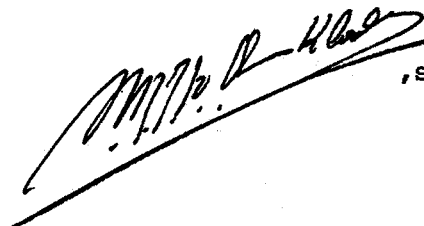
Met de in het wetsontwerp voorgestelde uitsluiting van buitenlanders die in dienst van andere staten dan wel in dienst van volkenrechtelijke organisaties in Nederland werkzaam zijn, kan de Kiesraad instemmen. Ook voor het overige stemt de Kiesraad met het wetsontwerp en de memorie van toelichting in.

De Kiesraad heeft zich in zijn vergadering nog gebogen over de vraag, hoe zou moeten worden gehandeld, indien zich de -overigens vrij theoretische- situatie zou voordoen, dat een niet-Nederlander in een gemeenteraad zitting neemt, die de Nederlandse taal niet machtig is. Zoals in het advies van de Kiesraad van 5 maart 1981 reeds is opgemerkt, ligt de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de raadsleden in de eerste plaats bij de kandidaatstellende politieke groeperingen en kan van de gemeenten niet verlangd worden, dat zij faciliteiten scheppen voor raadsleden die de Nederlandse taal niet goed beheersen (zie de memorie van toelichting § 2.3.1). Zou zich de hierboven geschetste

situatie niettemin voordoen, dan kan het beste in de betreffende gemeente worden gezien op welke wijze daaruit voortvloeiende problemen kunnen worden ondervangen. Denkbaar zou zijn, dat in dat geval in het reglement van orde van de gemeenteraad wordt bepaald, dat het betrokken raadslid van zijn in een vreemde taal gestelde toespraken steeds een schriftelijke vertaling in het Nederlands aan de raad moet overleggen. De Kiesraad acht het overigens niet nodig hieromtrent een bepaling op te nemen in de gemeentewet.

De Kiesraad,

 , voorzitter

 , secretaris